

Toote nõuetele vastavuse seaduse muutmise ning sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. SISSEJUHATUS

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu eesmärk on tõhustada toodete turujärelevalvet, et Eesti turule lastavad tooted oleksid ohutud ja vastaksid nii Eesti kui ELi õigusaktidele.

Selleks laiendatakse turujärelevalveasutuste järelevalvepädevusi seoses e-kaubanduses müüdavate toodetega, parandatakse piiriülest koostööd teiste EL liikmesriikidega ning tagatakse, et turujärelevalveasutustel oleks teatud toodete korral (nt ehitustooted, isikukaitsevahendid, mänguasjad) tootja poolt määratud ELis asutatud kontaktisik, kelle poole lisaküsimuste või probleemide korral pöörduda.

Ettepanekutega muudetakse peamiselt toote nõuetele vastavuse seadust (edaspidi *TNVS*) aga sellega kaasnevalt ka biotsiidiseadust, elektroonilise side seadust, jäätmeseadust, kemikaaliseadust, ja väärteomenetluse seadustikku. Akrediteerimisasutuse ümber korraldamisega seondult muudetakse ka keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadust.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu, seletuskirja ja mõjude analüüsi on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi MKM) siseturu osakonna toote ohutuse ja tarbijakaitse talituse nõunik Risto Jõgi (risto.jogi@mkm.ee, tel: 625 6482), akrediteerimisega seoses sama talituse ekspert Triinu Sillamaa (triinu.sillamaa@mkm.ee; tel: 625 6391), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse muudatusega seondult Keskkonnaministeeriumi osakonna õigusosakonna nõunik Triin Nymann (triin.nymann@envir.ee, tel: 626 2927) ning mehitamata õhusõidukitega seoses MKMi lennundus ja merendusosakonna lennundustalituse juhataja Priit Rifik (priit.rifik@mkm.ee, tel: 639 7673).

Eelnõu juriidilise ekspertiisi on teinud MKM õigusosakonna õigusnõunik Anne-Ly Normak (anne-ly.normak@mkm.ee, tel: 715 3403).

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega ja sellega tagatakse eelkõige kooskõla Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega nr 2019/1020 (edaspidi *EL*

määrus nr 2019/1020)¹ aga ka Euroopa Komisjoni delegeeritud määrusega nr 2019/945².

Eelnõuga lahendatakse mõned akrediteerimise korraldamisega seotud kehtiva õiguse rakendamisega ilmnunud kitsaskohad. TNVS 4. peatüki akrediteerimise korraldamise sätete muudatused tehakse eesmärgiga parandada rakendamise käigus välja tulnud ebatäpsused ja tagada parem õigusselgus. Muudatused on pigem tehnilist laadi ja omavad väheldast mõju osapooltele.

Eelnõuga muudetakse TNVSi redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 10.07.2020, 78, biotsiidiseadust avaldamismärkega RT I, 10.07.2020, 39, elektroonilise side seaduse redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 10.07.2020, 42, jäätmeseaduse redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 10.07.2020, 93, kemikaaliseaduse redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 10.07.2020, 96, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 10.07.2020, 46 ning väärtemenetluse seaduse redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 10.07.2020, 33.

Eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu koosseisu poolthääle enamus vastavalt Eesti Vabariigi põhiseaduse §-le 73.

2. SEADUSE EESMÄRK

Eelnõu vajadus

Eelnõu on vajalik, et parandada turujärelevalvealast kontrolli ja tugevdada meetmeid seoses e-kauplejate tegevusega, tõhustada järelevalvet kolmandatest riikidest pärit toodete üle ning parandada piiriülest koostööd ELi liikmesriikide järelevalveasutuste vahel.

Eelnõu on vajalik tagamaks Eesti õiguskorra vastavus ELi õigusega. Täpsemalt 2021. a 16. juulil kohalduma hakkava EL määrusega nr 2019/1020.³

EL määruse nr 2019/1020 vajadus

EL määruse nr 2019/1020 eesmärk on muuta lihtsamaks ohtlike toodete ligipääsu piiramine Euroopa Liidu turule või nende sealt kõrvaldamine, seda eriti üleilmse tarneahela kontekstis. Nimetatud määrus puudutab **toiduks mittekasutatavaid tarbekaupu** eesmärgiga tagada tarbijate ohutus ning luua alused tihedamaks koostööks liikmesriikide järelevalveasutuste vahel. Uue määruse peamine vajadus tuleneb sellest, et senine koordineerimine ja koostöö ei ole veel saavutanud turu olukorrale vastavat rahuldavat taset. Piiriülese turujärelevalvealase koostöö tagamiseks on kasutusel

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20.juuni 2019.a määrus nr 2019/1020 turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta – ELT L 169/1, 25.6.2019.

² Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/945, 12. märts 2019, mehitamata õhusõidukite süsteemide ja mehitamata õhusõidukite süsteemide kolmandate riikide käitajate kohta - C/2019/1821, OJ L 152, 11.6.2019, p. 1–40.

³ Vt vastava määruse artikkel 44.

sellised mehhanismid nagu toiduks mittekasutatavate ohtlike toodete liidu kiire teabevahetuse süsteem (RAPEX) ja turujärelevalve info- ja teavitussüsteem (ICSMS), kuid liikmesriigid ei kasuta neid piisavalt, mistõttu turujärelevalveasutused piiravad harva toote turustamist, kui teise liikmesriigi turujärelevalveasutus on teavitanud neid tootega seotud meetmetest. Turujärelevalveasutustel ja tollil näivad olevat piiratud võimalused kasutada teises liikmesriigis asuva pädeva asutuse tõendeid ja otsuseid (sealhulgas katsearuandeid), mis toob kaasa tegevuste dubleerimise. Lisaks sellele ei kohaldata kehtivaid EL reegleid ühetaoliselt, kuna nende rakendamine erineb ELi liikmesriikides märkimisväärselt. Ka imporditavate toodete piirikontroll tundub olevat ebapiisav. Ohutusnõuetele või ELi õigusnormidega ettenähtud tarbijate teavitamise nõuetele ei vasta tervelt 32% kontrollitud mänguasjadest, 58% elektroonikast, 47% ehitustoodetest ja 40% isikukaitsevahenditest⁴. Turujärelevalveasutustel on eelkõige e-kaubanduse puhul suuri raskusi ELi imporditud, kuid nõuetele mittevastavate toodete jälgimisega ja oma jurisdiktsiooni piires tegutsevate vastutavate ettevõtjate kindlakstegemisega. Ettevõtjad tegutsevad sageli aga samaaegselt nii Euroopa Liidus kui ka kogu maailmas ning nüüdisaegsed tarneahelad arenevad kiiresti.⁵

EL määrus nr 2019/1020 üritab eelnevalt nimetatud probleemkohti adresseerida. Määrusega konsolideeritakse turujärelevalve valdkonnas kehtivat raamistikku, luuakse liikmesriikide turujärelevalve miinimumpädevused, käsitletakse rahvusvahelise e-kaubanduse seotud probleeme, toetatakse mitme liikmesriigi turujärelevalveasutuste ühismeetmeid, turujärelevalveasutuste ja komisjoni poolt võetakse kasutusele täiesti digitaalne töökorraldus ning infovahetus, luuakse ühtsele turule sisenevate toodete kontrolli ning turujärelevalveasutuste ja tolli vahelise parema koostöö tugevdatud raamistik.⁶

Eesti kehtiva korralduse lühikirjeldus

Eesti õigusruumis on toodete üldine turujärelevalve reguleeritud TNVSi ning asjakohaste valdkondlike eriseadustega. TNVS on toote ohutuse ja nõuetele vastavuse tagamist reguleeriv üldseadus. Sellest lähtuvalt koondab TNVS kokku toote nõuetele vastavusega seotud mõistete määratlused, üldised tooteohutusega seotud nõuded, vastavushindamisasutusele tegevusõiguse andmise ja talle esitatavad nõuded, akrediteerimisega seotud nõuded, tehnilist normi ja standardeid puudutavaid nõuded, üldised toodete turujärelevalvet käsitlevad sätted ning ka vääртеокооссеisud. Samas ei leia TNVSist konkreetseid valdkondlikke erinõudeid kõikvõimalikele tootegruppidele nagu nt ehitustooted, mänguasjad, kosmeetikatooted jms. Ka jätab TNVS võimaluse kehtestada valdkondlike eripärade tõttu kõrvalekaldeid TNVSi üldnõuetest⁷.

⁴ Euroopa Komisjon (2017). Mõjuanalüüs EL määruse 2019/1020 algatusele, dokumendi nr SWD(2017) 466 final, Part 1/4, lk 11-12. Internetis kättesaadav - <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2017/EN/SWD-2017-466-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

⁵ Seletuskiri Vabariigi Valitsuse otsuse juurde „Eesti seisukohad Euroopa Komisjoni kaupade paketi kohta“, lk 3-4. Veebis kättesaadav - <https://www.riigikogu.ee/download/b10f5814-4243-4f26-9d5b-c8479efb5a28>

⁶ <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2019/02/15/eu-steps-up-efforts-to-keep-unsafe-products-off-the-internal-market/>

⁷ TNVS § 2 lg 2.

Eestis on toodete turujärelevalve korraldatud valdkonnapõhiselt. Toodete üle teostavad Eestis turujärelevalvet kokku 7 ametiasutust: Keskkonnainspeksioon, Maanteeamet, Põllumajandusamet, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Terviseamet, Veeteede Amet ning Maksu- ja Tolliamet.⁸

Eesmärgi saavutamise lahenduste lühikirjeldus

EL määrus nr 2019/1020 kehtestab turujärelevalve üldnõuded sisuliselt kõikidele ELis ühtselt reguleeritud toodete valdkondadele (nn harmoneeritud valdkonnad)⁹. Eesti siseriiklik vaste sellele on TNVS, seega kui ELi alusnõuded muutuvad, tuleb vastavalt ajakohastada ka TNVSi. Kohati on TNVS võimalik vastavusse viia läbi otseviitega ELi turujärelevalemäärusele, aga kohati tuleb TNVSi ka sisuliselt muuta. Nt piiriülese koostöö ja ELi välistest riikidest pärit toodetele kehtivate nõuete osas piisab viitest EL määruse sätetele. Samas järelevalvepädevuste osas tuleb puuduolevad pädevused TNVSi kirjutada. Viimase osas on otsustuskohaks see, kas a) järelevalvepädevusi laiendada üksnes harmoneeritud valdkonda kuuluvatele toodetele või kõikidele, sh harmoneerimata valdkonna toodetele ning b) anda laiendatud järelevalvepädevus kõikide järelevalveasutustele või üksnes mõnele. Tänapäevane TNVS ei tee järelevalvepädevuste reguleerimisel vahet harmoneeritud ja harmoneerimata valdkonnal ega anna ka ühtedele järelevalveasutustele rohkem pädevusi kui teistele. Kui on tuvastatud, et toode on inimestele ohtlik, siis tuleb see turult võimalikult kiiresti ja efektiivselt kõrvaldada sõltumata sellest, millisesse reguleerimisvaldkonda ta parajasti kuulub. Alternatiiv on ametiabi, mis teeb aga probleemidele reageerimise keerukaks ja ajamahukaks. Arvestades Eesti järelevalve korralduse kompaktsust, siis on mõistlik valitud lähenemist jätkata ning mitte luua keerukat järelevalve reeglistikku, mis looks erisusi lähtudes toote kuuluvusest ühte või teise valdkonda.

Eelnõule ei eelnenud väljatöötamiskavatsust, kuna see pole Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ (edaspidi HÕNTE) § 1 lg 2 p 2 kohaselt nõutav. Seaduseelnõu käsitleb EL õiguse rakendamist ja eelnõu aluseks oleva EL õigusakti eelnõu menetlemisel on lähtutud eeskirja § 1 lõikes 1 sätestatud nõuetest. Eelnõu lähtekohaks on Vabariigi Valitsuse protokolliline otsus ning selle seletuskiri „Eesti seisukohad Euroopa Komisjoni kaupade paketi kohta“.

Muus osas ei ole väljatöötamiskavatsus samuti nõutav, kuna muudatused on üksnes õiguselgust loovad ja seetõttu ei ole oma olemuselt sellised, mille rakendamisega kaasneks oluline õiguslik muudatus või muu oluline mõju (HÕNTE § 1 lg 2 p 5).

3. EELNÕU SISU JA VÕRDLEV ANALÜÜS

Eelnõu koosneb kaheksast paragrahvist: esimesega muudetakse TNVS-i, teisega biotsiidiseadust, kolmandaga elektroonilise side seadust, neljandaga jäätmeseadust, viiendaga kemikaaliseadust, kuuendaga keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanõuete juhtimissüsteemi seadust, seitsmendaga väärtetõrjemeetmete seadust ning kaheksandaga reguleeritakse seaduse jõustumist.

⁸ TNVS § 50 lg 1 ja 9.

⁹ EL määruse nr 1020/2019 art 2 lg 1.

3.1. Toote nõuetele vastavuse seaduse muudatused

3.1.1. Paragrahvi 3 lõike 1, § 4 lõike 2 ning § 49 lõigete 1-3 muutmine, mis viitavad vanale turujärelevalvet käsitlevale EL määrusele

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Muudetavad sätted viitavad EL määruse nr 765/2008 kehtetuks muutuvalle osale (turujärelevalve osa), mida alates 2021.a-st keskpaigast hakkab asendama EL määrus nr 2019/1020.

Eelnõuga asendatakse seaduses vana määruse viited uue määruse vastavate viidetega.

Selline asendus ei too sisuliselt kaasa mingeid muudatusi ja on üksnes tehnilist laadi. Oluline on märkida, et EL määruse nr 765/2008 akrediteerimise osa jääb siiski kehtima, mistõttu osades kohtades ei asendata TNVSis vana viidet uuega, vaid uus tuuakse vana viite kõrvale (nt mõistete paragrahv – TNVS § 4 lg 2).

TNVS § 4 lg 2 muudatusega öeldakse, et lisaks TNVS mõistetele kasutatakse mh ka EL määruse nr 2019/1020 mõisteid. Võrreldes tänasega tähendab see järgimisi sisulisi täiendusi:

- 1) seoses toote ohutuse eelduse tingimustega (TNVS § 6 lg 1 p 1) ja järelevalvealase piirülese koostööga (uus TNVS § 53¹ lg 1) lisandub mõiste „turujärelevalveasutus“;
- 2) seoses toote kontaktpunktiga (TNVS § 10 lg 1) lisandub mõiste „ettevõtja“;
- 3) seoses veebiliidesele juurdepääsu piiramisega (uus TNVS § 56²) lisanduvad mõisted „infoühiskonna teenuse osutaja“ ja „veebiliides“;
- 4) seoses turule laskmise kitsendustest teavitamisega (TNVS § 57 lg 1) lisanduvad mõisted „parandusmeede“ ja „vabatahtlik meede“;
- 5) seoses toodete turult tagasinõudmisega (TNVS § 4 lg 1 p 6, § 54 lg 1) ning turujärelevalve korraldamisega (TNVS § 49 lg 2) lisandub mõiste „lõppkasutaja“;
- 6) seoses turujärelevalve korraldamisega (TNVS § 49) lisanduvad mõisted „turujärelevalve“ ja „liidu turule tulevad tooted“.

3.1.2. Paragrahvi 4 lõike 1 punkti 6, § 14 lõike 8, § 16 lõike 4, § 17 lõike 5, § 54 lõike 1, § 56 lõike 2 punkti 6 ning § 58 lõigete 1-2 muutmine seoses „tagasinõudmise“ mõistega

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Muudetavad punktid on seotud seaduses nimetatud „tagasinõudmise“ mõistega, mis ütleb, et „tagasinõudmine“ on mistahes meede, mille eesmärk on saada turult tagasi toode, mis on seal lõpptarbija jaoks kättesaadavaks tehtud (TNVS § 4 lg 1 p 6). Tarbija on TNVS § 3 lg 1 p 7 kohaselt tarbijakaitse seaduse § 2 lg 1 p-s 1 määratletud isik, kelleks on „füüsiline isik, kes tegutseb eesmärgil, mis ei ole seotud tema majandus- või kutsetegevusega“. Seega ütleb tänane seadus, et „tagasinõudmine“ on seotud selliste

meetmetega, mille eesmärgiks on saada turult tagasi toode, mis on jõudnud sellise füüsilise isikuni, kes ei ole omandanud toodet ärilisel eesmärgil.

Eelnõuga tehtav muudatus on vajalik, et tagada kooskõla EL õiguse ja TNVSi vahel ning ka selleks, et rakendada täies ulatuses EL õigusest tulenevaid tagasinõudmistega seotud kohustusi. ELi harmoneeritud valdkonnas on rida õigusakte, mis lisaks tarbijate kaitsmisele hõlmavad ka elukutselisi töölisi, nt isikukaitsevahendite määrus (EL määrus nr 2016/425).

„Tagasinõudmisega“ on TNVSi seotud rida järgmisi sätteid: § 11 lg 3 p 2 (tootja üldised kohustused), § 14 lg 8 (tootja täiendavad kohustused harmoneeritud valdkonnas), § 16 lg 4 (importija täiendavad kohustused harmoneeritud valdkonnas), § 17 lg 5 (levitaja täiendavad kohustused harmoneeritud valdkonnas), 54 lg 1 (riiklik järelevalve), 56 lg 6 (turujärelevalveasutuste õigused), § 58 lg-d 1-3 (ettekirjutuse tegemise erisused ja sunniraha määr).

Eelnõuga asendatakse mõistete paragrahvis tagasinõudmise juures toodud sõna „lõpptarbijaja“ sõnaga „lõppkasutaja“ (TNVS § 4 lg 1 p 6). Sellise muudatusega ühtlustakse TNVSi kasutatud mõiste EL määruse nr 2019/1020 mõistega. Nimelt ütleb EL määruse nr 2019/1020 art 3 p 22, et „tagasivõtmine“ on *„kõik meetmed, mille eesmärk on saavutada lõppkasutajale kättesaadavaks tehtud toote tagastamine“*. „Lõppkasutaja“ on EL määruse nr 2019/1020 art 3 p 21 kohaselt *„füüsiline või juriidiline isik, kelle elu- või asukoht on liidus ja kellele tehti toode kättesaadavaks kas tarbijana väljaspool kaubandus-, majandus-, ameti- või kutsetegevust, või kutsealase lõppkasutajana tema tööstusliku või kutsetegevuse raames“*. Eelnevast tuleneb, et „tagasivõtmise“ mõiste on nimetatud EL õigusakti kohaselt laiem kui TNVSi analoogne mõiste, kuivõrd hõlmab ka füüsilisi isikuid, kes on toote soetanud kasutamaks seda tööstuslikult või kutsetegevuseks.

Kuna mõistega „tagasinõudmine“ on seotud rida teisigi TNVSi sätteid, mis puudutavad harmoneeritud valdkonda ning kus tagasinõudmine on täna seotud kitsalt tarbijatega, siis tuleb ka nendes sätetes sõna tarbija asendada lõppkasutajaga. Selline muudatus on vajalik sisse viia viies paragrahvis: § 14 lg 8 (tootja täiendavad kohustused harmoneeritud valdkonnas), § 16 lg 4 (importija täiendavad kohustused harmoneeritud valdkonnas), § 17 lg 5 (levitaja täiendavad kohustused harmoneeritud valdkonnas), § 54 lg 1 (riiklik järelevalve), § 56 lg 2 p 6 (turujärelevalveasutuste õigused), § 58 lg-d 1-2 (ettekirjutuse tegemise erisused ja sunniraha määr).

3.1.3. Paragrahvi 6 lõike 1 punkti 1 muutmine, mis reguleerib toodete ohutuse eeldamise tingimusi

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Muudetav paragrahv sätestab toodete ohutuse eeldamise tingimused öeldes, et toote ohutust tuleb eeldada, kui a) toode vastab ELi nõuetele (TNVS § 6 lg 1 p 1) või b) toode vastab teatud tingimustel Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis kehtestatud tervisekaitse- ja ohutusnõuetele (TNVS § 6 lg 1 p 2) ning c) toode vastab harmoneeritud standardi nõuetele (TNVS § 6 lg 2).

Eelnõuga täiendatakse toote ohutuse eeldamise tingimusi lisades, et toote ohutust ei saa eeldada olukorras, kus mõni teine ELi turujärelevalveasutus on teinud otsuse, millega toode kuulutatakse ELi nõuetele mittevastavaks.

Selline muudatus on vajalik, et tagada TNVSi kooskõla EL määruse nr 2019/1020 art 11 lg-st 9 tuleneva nõudega, mis ütleb, et tooteid, mida peetakse ühe liikmesriigi turujärelevalveasutuse otsuse alusel nõuetele mittevastavaks, peavad pidama nõuetele mittevastavaks ka teise liikmesriigi turujärelevalveasutused, välja arvatud juhul, kui teise liikmesriigi asjaomane turujärelevalveasutus on omaenda uurimise põhjal ja ettevõtja esitatud teavet (kui teavet on esitatud) arvesse võttes jõudnud vastupidisele järeldusele. Seega juhul kui mõni liikmesriik on tuvastanud nõuetele mittevastavuse, siis üksnes kaalukatel põhjustel saab teine liikmesriik pidada seda vastavaks. Muudatus tuleneb vajadusest ühtlustada ELis toodete turujärelevalvet, kuivõrd üks seniseid ELi toodete järelevalve probleeme on järelevalve ebaühtlane toimivus liikmesriigiti. Iseenesest võib muudatust pidada ka õigusselgust loovaks, kuivõrd ka täna ei tohiks kergekäeliselt suhtuda juhtumitesse, kus turujärelevalveasutusele on teada, et sama toodet peetakse mujal kas nõuetele mittevastavaks või siis ohtlikuks.

3.1.4. Paragrahvi 10 lõike 1 muutmine, mis reguleerib toote kontaktpunkti ülesandeid

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Muudetav paragrahv sätestab toote kontaktpunktile kohustuse vastata ettevõtjate päringutele seoses tehniliste normidega (TNVS § 10 lg 1).

Eelnõuga täiendatakse toote kontaktpunkti ülesandeid, kuivõrd lisatakse, et tehniliste normide kõrval peab toote kontaktpunkt andma ettevõtjatele infot ka harmoneeritud valdkonna toote suhtes kohaldatavate nõuete kohta.

Selline muudatus on vajalik eelkõige selleks, et abistada ettevõtjaid nõuete sisus orienteeruda. Teiseks on muudatus vajalik tagamaks EL määruse nr 2019/1020 art 8 lg 2 nõude täitmine, mille kohaselt peavad liikmesriigid kehtestama korra, mille alusel saavad ettevõtjad taotluse korral ühtsest kontaktpunktist tasuta teavet selle kohta, milliste õigusaktidega on toodete suhtes kohaldatavad liidu ühtlustamisõigusaktid liikmesriigi õigusesse üle võetud ja kuidas neid rakendatakse.

3.1.5. Paragrahvi 17¹ lisamine, mis kehtestab ettevõtjatele uued kohustused seoses imporditud toodete kättesaadavaks tegemisega

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Tegemist on uue paragrahviga TNVSi.

Paragrahv sätestab seaduses täiendavad kohustused seoses teatud toodete turul kättesaadavaks tegemisega ning viitab siinkohal otsekohalduvale EL määrusele. Uued nõuded kehtiksid üksnes toodetele, mis on nimetatud EL määruse nr 2019/1020 art 4 lg-s 5 nagu nt ehitustooted, isikukaitsevahendid, küttegaasi põletavad seadmed,

mänguasjad jms, seega need nõuded ei kehti kõikide harmoneeritud valdkonna toodetele. Eelpool nimetatud toodete puhul hakkab kehtima uus ELi nõue, mille kohaselt võib vastavaid tooteid ELi turul kättesaadavaks teha üksnes juhul, kui on olemas ELis asuv ettevõtja, kes on võtnud tootega seoses vastutuse EL määruse nr 2019/1020 art 4 lg-s 3 toodud ülesannete täitmise eest, milleks on:

- nõutud dokumentatsiooni (nt ELi vastavusdeklaratsiooni või toimivusdeklaratsiooni ja tehnilise dokumentatsiooni) olemasolu kontroll ning nende kättesaadavaks tegemine turujärelevalveasutustele;
- kohustus teha igati koostööd turujärelevalveasutustega, juhul kui ilmneb, et tooted on ohtlikud või ei vasta nõuetele;
- parandusmeetmete võtmise tagamine.

Vastutav isik peab olema märgitud kas tootele, pakendile või sellega kaasasolevatel dokumentidel, et turujärelevalveasutused saaksid probleemide korral ettevõtjaga ühendust võtta. Eelkõige puudutab uus nõue just importtooteid, kuivõrd ELis toodetud toodete korral on vastavaks isikuks EL tootja ise või teatud juhtudel volitatud esindaja. Võrreldes kehtiva olukorraga muutub see, et täna vastutab nimetatud nõuete täitmise eest kolmanda riigi tootja, aga tulevikus peab selleks olema mõni ELis asuv ettevõte.

Muudatus on vajalik, et tagada parem nõuetele vastavus eelkõige e-kaubanduse tingimustes ja seda eriti olukorras, kus suur osa ELi turule jõudvaid tooteid pärinevad mõnest kolmandast riigist. Nimelt on Euroopa Komisjon oma mõjuanalüüsis välja toonud, et valdav osa nõuetele mittevastavatest toodetest (75%) on pärit just ELi välistest riikides¹⁰ ning ELi turujärelevalveasutuste käed jäävad jurisdiktsiooni puudumise tõttu sellistes olukordades lühikeseks: 65% asutustest ei tea, kellega probleemide korral ühendust võtta ning 59% asutustest andsid märku, et kolmanda riigi ettevõtjad lihtsalt ei reageeri nende päringutele¹¹. Uue korra järgi on turujärelevalveasutustel nüüd kolmandatest riikides pärit toodete korral olemas ELis asuv kontaktisik, kellega mistahes nõuete vastavusega tekkinud probleeme operatiivselt lahendada.

Euroopa Komisjon on koostamas vastava nõude rakendamiseks ka juhendit nii ettevõtjatele kui turujärelevalveasutustele. Esialgsete plaanide kohaselt peaks juhend valmima 2020.a lõpuks.

3.1.6. Paragrahvi 38 lõike 1 punkti 2 kehtetuks tunnistamine, mis käsitleb Eesti akrediteerimisasutuse tegutsemist

Muudetav paragrahv sätestab seaduses Eesti akrediteerimisasutuse ülesanded.

Eelnõuga tühistatakse TNVS § 38 lg 1 p 2.

¹⁰ Euroopa Komisjon (2017). Mõjuanalüüs EL määruse 2019/1020 algatusele, dokumendi nr SWD(2017) 466 final, Part 1/4, lk 24. Internetis kättesaadav - <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2017/EN/SWD-2017-466-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

¹¹ Samas, lk 24.

Muudatus on tingitud selles, et akrediteerimisasutus akrediteerib võrdluskatsete korraldajaid, mistõttu ei tohi ta olla akrediteerimisreeglite järgi ise võrdluskatsete korraldaja. Sätte kehtestamisel oli mõeldud, et akrediteerimisasutus jagab infot korraldajate võrdluskatsete kohta eesmärgiga aidata akrediteeritud asutustel ja pädevatel mõõtjatel hindamisel olulise nõude täitmisel teha infot paremini kättesaadavaks. Varasemalt vahendasidki riiklikud akrediteerimisasutused infot võrdluskatsete kohta. Kuna akrediteeritud valdkondi on palju ja võrdluskatseid korraldatakse väljapool Eestit ja võrdluskatsete korraldajatel ei ole kohustust infot jagada akrediteerimisasutusega, siis ei ole ka seaduse tasemel otstarbekas informeerimiskohustust akrediteerimisasutusele lisada. Edaspidi jätkab Eesti akrediteerimisasutus nendeni jõudnud võrdluskatsete korraldamisest info jagamisega akrediteeritud asutustele.

3.1.7. Paragrahvi 38 lõike 2 muutmine seoses vastavushindamisasutuse hindamisega

Muudetav paragrahv sätestab seaduses Eesti akrediteerimisasutuse tegutsemispiirid.

Eelnõuga muudetakse TNVS § 38 lg 1 p 2 esimest lauset, kus asendatakse sõna „kontrollima“ sõnaga „hindama“.

Muudatus on vajalik, kuna akrediteerimisasutus viib läbi hindamisi, mitte kontrolle. Akrediteerimise korraldamisele nõudeid kehtestavas määruses 765/2008/EÜ kasutatakse samuti akrediteerimisasutuse tegevuse kirjeldamisel terminit hindamine. Muudatus ei ole sisuline, kuna muudatusega täpsustatakse terminit.

3.1.8. Paragrahvi 38¹ lõike 2 punkti 2 muutmine seoses mõõtja järelevalve hindamise tasuga

Muudetav paragrahv sätestab seaduses toimingud, mille eest võib Eesti akrediteerimisasutus võtta tasu.

TNVS § 38¹ lg 2 p 2 sõnastatakse selliselt, et oleks selge, et ka mõõtja erialase pädevuse järelevalve hindamine on tasustatav.

Praegune paragrahvi § 38¹ lõike 2 punkti 2 sõnastuse järgi on ebaselge, kas mõõtja erialase pädevuse järelevalve hindamine on tasustatav. Tegemist on õigusselgust loova muudatusega. Mõõtja erialase pädevuse järelevalve hindamisi tehakse ainult nõuete mittevastavuse kahtluse korral, mida on harva, ning järelevalve hindamine tasustatud teenusena jääb ka edaspidi.

3.1.9. Paragrahvi 38³ muutmine seoses mõõtja erialase pädevuse hindamise tasuga

Muudetav paragrahv sätestab TNVSis akrediteerimise tasu.

TNVS § 38³ pealkirja muudetakse selliselt, et seal oleks akrediteerimise kõrval selgelt loetav ka pädevuste hindamise tasu. Samuti lisatakse uus lõige 5, milles öeldakse sõnaselgelt, et paragrahv puudutab ka mõõtja erialase pädevuse hindamist.

Paragrahvi § 38³ täiendus käsitleb akrediteerimistasude reeglite laiendamist mõõtja erialase pädevuse hindamisele. Tegemist on jällegi õigusselgust loova muudatusega, kuna ka praegu rakendatakse mõõtja erialase pädevuse hindamisel tasude määramisel samu reegleid, nagu on akrediteerimistasudele sätestatud kehtivas normis § 38³.

3.1.10. Paragrahvi 50 lõike 5 muutmine, mis sätestab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti pädevused seoses mehitamata õhusõidukitega

Muudatus on seotud Euroopa Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/945 nõuete rakendamisega (edaspidi EL määrus nr 2019/945) ¹².

Muudetav paragrahv sätestab valdkonnad, kus riiklikku järelevalvet teostab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA).

Eelnõuga täpsustatakse § 50 lg 5 punkti 12¹ lisades, et TTJA riiklik järelevalve tarbijatele mõeldud toodete üle sisaldab järelevalvet muuhulgas ka tarbijatele mõeldud „avatud kategooria mehitamata õhusõidukite süsteemide“ üle. „Mehitamata õhusõiduk“ on vastavalt EL määruse nr 2019/945 art 3 p-le 1 õhusõiduk, mis lendab või on projekteeritud lendamiseks autonoomselt või kaugjuhtimisel nii, et selle pardal ei ole pilooti. „Avatud kategooria“ nimetamine on vajalik selleks, et eristada TTJA ja Lennuameti järelevalve pädevusi ning see erisus avaldub läbi EL määruse nr 2019/945 art 3 p-s 5 toodud mõiste - nt et selle alla lähevad üksnes droonid, mis on kuni 25 kg rasked jms. „Süsteemid“ on nimetatud selleks, et hõlmata ka „droonidega“ seotud juhtpulte jms.

Muudatusvajadus on tekkinud sellest, et 2019.a juunist jõustus ja rakendus EL määrus nr 2019/945, mis sätestab nõuded avatud kategooria mehitamata õhusõidukite süsteemide tootmisele ja projekteerimisele. Lisaks kehtestab nimetatud määrus nõuded CE vastavusmargistusele. EL määruse nr 2019/945 peatükkide I ja II osas on senini järelevalve kompetents olnud TTJA-l, III peatüki mõistes on pädevaks asutuseks Lennuamet. EL määruse nr 2019/945 art 18 ja 19 kohustavad liikmesriike nimetama turujärelevalve- ja teavitava asutuse, kes teostavad riiklikku järelevalvet mehitamata õhusõidukite üle. Käesolev täpsustus TNVS-is tagab seda eesmärki luues järelevalve osas õigusselguse.

3.1.11. Paragrahvide 52 ja 53 kehtetuks tunnistamine, mis sätestavad turujärelevalve programmi koostamise ja Euroopa Komisjonile aruandluse kohustuse

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

¹² Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/945, 12. märts 2019, mehitamata õhusõidukite süsteemide ja mehitamata õhusõidukite süsteemide kolmandate riikide käitajate kohta, ELT L 152, 11.6.2019, p. 1–40.

Olemasolev § 52 kehtestab turujärelevalveasutustele kohustuse koostada iga-aastased turujärelevalve programmid (plaanid) nende toodete kohta, mille üle nad teevad järelevalvet EL määruse nr 765/2008 alusel (nn EL harmoneeritud valdkond). Samuti kohustab säte turujärelevalveasutusi avalikustama neid programme oma veebilehel ning edastama neid teistele liikmesriikidele ja Euroopa Komisjonile.

Olemasolev § 53 kehtestab turujärelevalveasutustele kohustuse rakendada seatud plaane, hinnata regulaarselt oma tegevusi ning koostada selle kohta aruandlust. Eesti iga-aastaste turujärelevalveprogrammide ja aruandlusega on võimalik tutvuda järgmisel lingil <https://mkm.ee/et/tegevused-eesmargid/siseturg/kvaliteedi-infrastruktuur#turujarelevalve0>

Eelnõuga kustutatakse seadusest nimetatud kohustused, kuivõrd iga-aastane turujärelevalveasutuste programmide koostamise ja aruandluse kohustus kaotatakse uue EL määrusega nr 2019/1020. Seniste turujärelevalveprogrammide asemel hakkab kehtima uus nõue esitada iga nelja aasta tagant üldine riiklik turujärelevalvestrateegia (EL määruse nr 2019/1020 art 13 lg 1) ning turujärelevalveasutuste kohustus täita jooksvalt ICSMS süsteemi (EL määruse nr 2019/1020 art 34 lg 4).

Strateegia osas lisatakse TNVSi uus säte - § 53¹ lg 3 – vt lähemalt järgmisest punktist (eelnõu punkt 3.1.12). ICSMS süsteemi täitmise osas lisatakse samuti TNVSi uus säte - § 57 lg 5 – vt lähemalt seletuskirja punktist 3.1.17.

3.1.12. Paragrahvi 53¹ lisamine, mis reguleerib Euroopa Liidu piiriülest koostööd ning riikliku turujärelevalvestrateegia koostamist

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Tegemist on uue TNVSi paragrahviga, mis sisuliselt asendab seniseid TNVS §-e 52 ja 53.

Lõikega 1 öeldakse, et ELi piiriülene koostöö toimub EL määruses nr 2019/1020 sätestatud korras, täpsemalt selle VI peatükis nimetatud korras. Näiteks kohustus vastata teise liikmesriigi teabepäringule 30 päeva jooksul (art 22 lg 2) ning piiratud on teabe väljastamisest keeldumise aluseid (art 22 lg 5). Lisaks on kohustus rakendada teise liikmesriigi järelevalveasutuse taotluse korral asjakohaseid järelevalve meetmeid oma jurisdiktsioonis, kui need on vajalikud korrariikkumise lõpetamiseks (art 23 lg 1) ning piiratakse selliste meetmete rakendamisest keeldumise aluseid (art 23 lg 3).

Lõikega 2 sätestatakse volitusnorm MKMi majandus- ja taristuministrile selleks, et täita EL määruse nr 2019/1020 art 10 lõikest 3 tulenev kohustus, mille kohaselt peab iga liikmesriik määrama siseriiklikult ühe kontaktasutuse, kelle ülesandeks on vastutada vähemalt turujärelevalveasutuste ja tolli kooskõlastatud seisukoha esindamise ning EL määruses nr 2019/1020 nõutud riiklikest strateegiatest teavitamise eest. Ühtne kontaktasutus aitab ka eri liikmesriikide turujärelevalveasutustel koostööd teha. Volitusnormipõhine lähenemine on valitud selleks, et tagada paindlikkus juhaks, kui peaks toimuma vajadus siseriiklikult ülesandeid ümber jagada. Eelnõu koostamise hetkel nähakse esialgu ette, et ühtse kontaktasutuse ülesandeid asub täitma MKM.

Selline korraldus lähtub tänasest TNVSi loogikast, mille kohaselt on turujärelevalves osalevate asutuste koostöö ja teabevahetuse eesmärgil MKMi juurde loodud turujärelevalve nõukogu, kuhu kuuluvad kõik TNVSi alusel järelevalvet tegevad asutused ja nende valitsemisala ministriumid. Vastavat nõukogu juhib ja selle koosolekuid korraldab MKM. Kuigi konkreetset koordineerivat rolli MKMile TNVSi-ga pandud ei ole, on see siiski praktikas MKMi täita olnud. Nt on MKM olnud see, kes koondab turujärelevalveasutustelt iga-aastaselt kokku sisendi riikliku turujärelevalveprogrammi koostamiseks ning avalikustab ühtse riikliku turujärelevalveprogrammi veebis ning esitab selle Euroopa Komisjonile ja teistele liikmesriikidele. Samuti osaleb MKM koos turujärelevalveasutustega asjakohastes turujärelevalvet puudutavates Euroopa Komisjoni töögruppides (nt IMP/MSG+PARCS), kus aruteluteemad käsitlevad turujärelevalvet üldisemalt.

Lõikega 3 sätestatakse, et üldise riikliku järelevalvestrateegia koostamist koordineerib lõike 2 alusel määratud ühtne kontaktasutus, kes koostab strateegia koostöös turujärelevalveasutustega vastavalt EL määruse nr 2019/1020 nõuetele, edastab selle Euroopa Komisjonile ja teistele liikmesriikidele ning teeb kokkuvõtte oma veebilehel avalikuks. Selline säte on vajalik, et tagada EL määrus nr 2019/1020 art-st 13 tuleneva kohustuse täitmine, mille kohaselt peab iga liikmesriik koostama vähemalt iga 4.a tagant riikliku turujärelevalvestrateegia ning avalikustama veebilehel selle kokkuvõtte. Strateegia sisu elemendid ning edastusviis on EL määrusega ette nähtud (vt mainitud määruse art 13).

3.1.13. Paragrahvi 54 lõigete 3-7 kehtetuks tunnistamine, mis reguleerivad riikliku järelevalve meetmete kohaldamist

Muudatus ei ole otseselt seotud ELi õigusega, kuivõrd üksnes korrastab seniseid riikliku järelevalve sätteid TNVSi.

Olemasolev § 54 sätestab üldised riikliku järelevalve piirid. Lõiked 2-7 käsitlevad riiklikku järelevalve meetmete kohaldamist viidates korraikatseseaduse (KorS) erimeetmetele, mida järelevalves võib kasutada (lg 2) ning lubades järelevalves kasutada kontrollteingu meedet (lg 3-7).

Eelnõuga tehtud muudatuste eesmärk on tagada parem loogiline ülesehitus turujärelevalve meetmete sätetes ning see ei too kaasa mingit sisulist muutust võrreldes tänasega. Muudatusega viiakse lõiked 3-7, mis käsitlevad üksnes kontrollteingut, eraldiseisvasse paragrahvi, kuivõrd sisuliselt on tegemist riikliku järelevalve erisusega, mida KorS ette ei näe, ning ühtlasi on kontrolltehing piisavalt spetsiifiline meede, mis ei sobitu üldist järelevalve raamistikku käsitlevasse paragrahvi.

Kuivõrd kontrolltehing on riikliku järelevalve erisus võrreldes KorSis tooduga, siis viiakse ta TNVS §-i 56 alla, mis räägib riikliku järelevalve erisustest (uus lõige 9), ning sisu kirjutatakse lahti eraldiseisvas §-s (uus § 56¹). Selle tulemusel tekib loogilisem sätete jada, kus § 54 nimetab üldise järelevalve raamistiku, § 56 nimetab riikliku järelevalve erisused võrreldes KorSiga ning uued §-d 56¹ ja 56² täpsustavad §-s 56 nimetatud riikliku järelevalve erisuste mõningaid punkte.

3.1.14. Paragrahvi 56 lõike 8 lisamine, mis annab turujärelevalveasutustele uue õiguse tuvastada teatud tingimustel elektroonilise side võrgus olevaid lõppkasutajaid

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Tegemist on uue sättega ja uue riikliku järelevalve erimeetmega TNVSis.

Eelnõuga antakse turujärelevalveasutustele õigus saada elektroonilise side ettevõtjalt¹³ elektroonilise side võrgus¹⁴ kasutatavate identifitseerimistunnustega seotud lõppkasutaja tuvastamiseks vajalikke andmeid, kui see on vajalik ohu tõrjumiseks või korrarikkumise kõrvaldamiseks. Sisuselt tähendab see seda, et järelevalveasutustel on tulevikus õigus teha päringuid nt internetiteenuse pakkujatele, et teha kindlaks, kes internetis ohtlikke või nõuetele mittevastavaid tooteid müüva veebisaidi või appi taga on. Vastava sätte sõnastamisel on lähtutud kehtivast tarbijakaitse seaduse analoogsest sõnastusest¹⁵. Käesoleva muudatusega on seotud ka vastavad muudatused elektroonilise side seaduses (seletuskirja p 3.3) ja väärtetööstuse seadustikus (seletuskirja p 3.7).

Muudatus on esmajoones vajalik selleks, et hoida kasvava e-kaubanduse kontekstis turult eemal ohtlikud või nõuetele mittevastavad tooted¹⁶. Tänapäevane TNVS näeb turujärelevalveasutustele ette rida õigusi, muuhulgas näiteks õiguse nõuda ohu korral hoiatuste kuvamist, nõuda toodete ajutiselt turult eemaldamist või isegi keelata teatud toodete müüki¹⁷. Samas nende õiguste kasutamiseks peab turujärelevalveasutustel olema teada isikud, kelle suhtes neid õigusi kasutada. E-kaubanduses vastutavate isikute kindlakstegemine võib kujuneda keerukaks, kuna tegeliku kaupleja identiteeti varjates kasutatakse sageli mitmeid vahendajaid ja seotud firmasid. Vastutustundetutel kauplejatel on lihtne avada ja sulgeda veebipoode, mille kaudu jätkatakse ohtlike või nõuetele mittevastavate toodete müümist. Turujärelevalveasutuste õigeaegne reageerimine rikkumistele ja korrale kutsumine on raskendatud ilma võimaluseta teha kindlaks vastutav kaupleja, kellelt seadusekuulekust nõuda.

Teiseks on muudatus vajalik selleks, et tagada kooskõla EL õigusega. Nimelt näeb EL määrus nr 2019/1020 art 14 lg 4 p c ette, et ELi liikmesriigid peavad andma oma turujärelevalveasutustele minimaalselt õiguse „*nõuda, et ettevõtja esitaks teabe, mida on vaja veebisaitide kuuluvuse kindlakstegemiseks, kui kõnealune teave on seotud uurimisobjektiga*„ Sellise miinimumpädevuse sätestamise tagamaaks on piiriülese koostöö parandamise soov, kuivõrd ühtsete pädevuste olemasolu korral sujub paremini

¹³ Vastavalt elektroonilise side seaduse § 2 p-le 5 on elektroonilise side ettevõtja isik, kes osutab lõppkasutajale või teisele üldkasutatava elektroonilise side teenuse osutajale üldkasutatavat elektroonilise side teenust.

¹⁴ Vastavalt elektroonilise side seaduse § 2 p-le 8 on elektroonilise side võrk ülekandesüsteem koos selle tööks vajalike lülitusseadmete ning muude tugisüsteemidega, mis võimaldab signaalide edastamist ja suunamist kaabli kaudu, samuti raadio, optiliste või muude elektromagnetiliste vahenditega. Muu hulgas on elektroonilise side võrkudeks, sõltumata nende kaudu edastatava informatsiooni iseloomust, satelliitvõrk, telefonivõrk, andmesidevõrk, mobiiltelefonivõrk, ringhäälinguvõrk, kaabelvõrk ja elektrikaablisüsteem, kui seda kasutatakse signaalide edastamiseks või suunamiseks.

¹⁵ Tarbijakaitse seaduse § 62¹ lg 2.

¹⁶ E-ostlemine kasvas 2019.a-l 26% (viimased 5.a 25-29% aastas). Eesti e-kaubanduse käive moodustas 2019.a-l vähemalt 10% jaekaubanduse mahust. <https://e-kaubanduseliit.ee/ceesti-e-kaubanduse-statistika/>

¹⁷ TNVS § 56 lg p-d 1-5.

ka piiriülene koostöö, kuivõrd osapooled teavad, mida üksteiselt oodata ja ka nõuda. Samuti peaks selle tulemusena ühtlustuma ka ELi kui ühtse siseturu reeglite järgimise tagamine. Näiteks kaob antud juhul alates 2021. a suvest võimalus mitte täita teisest LRI turujärelevalveasutusest laekuvat abipalvet põhjendusel, et siseriiklikel turujärelevalveasutustel puudub pädevus veebisaidi omaniku kindlakstegemiseks. Selline pädevuste ühtlustamine on eriti oluline olukorras, kus ca 65% ELi sisekaubandusest moodustavad tooted, millele kehtivad ühed ja samad nõuded mistahes ELi liikmesriigis (nn ELi õigusega harmoneeritud tooted) ning kus piiriülene kaubandus on kasvuteel¹⁸.

Täpsustavalt tuleb lisada, et EL määrus nr 2019/2010 ei nõua, et määruses nimetatud miinimumpädevused peaksid olema tagatud kõikidele turujärelevalveasutustele, kuivõrd miinimumpädevusi võib sätestada ka läbi ametiabi või kohtusse pöördumise (art 14 lg 3 p b ja c). Samas arvestades Eesti väiksust ning eelkõige senist turujärelevalve korraldust TNVSis, on mõistlik järgida senist lähenemist, mille kohaselt TNVSi turujärelevalveasutuste järelevalvepädevustes ei tehta erisusi. Erisuste tegemine ei oleks ka põhjendatud, kuivõrd ühtemoodi tuleb tagada kõigi toodete nõuetele vastavus ja ohutus sõltumata sellest, kelle järelevalvepädevusse parajasti tooteartikkel kuulub või mis müügikanaleid pidi toodet müüakse.

Tuleb mainida, et tegemist ei ole tundmatu järelevalvepädevusega Eesti õiguses, kuivõrd 2019. a lõpus vastu võetud ning 2020. a alguses jõustuma hakanud tarbijakaitseseaduse muudatustes nähakse ette sarnane miinimumpädevus TTJA-le seoses tarbijaõiguste rikkumistega¹⁹. Ka viidatud juhul on tagamaaks e-kaubanduse piiriülese kasvu trend, ELi ühtse turu toimimise ning piiriülese järelevalvealase koostöö tõhus tagamine²⁰.

3.1.15. Paragrahvi 56 lõike 9 ning § 56¹ lisamine, mis käsitleb turujärelevalveasutuste õigust kasutada kontrolltehingut

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Sätetega muudetakse sisuliselt kehtiva TNVSi § 54 lõikeid 3-7. Tegemist on osaliselt olemasolevate sätete seaduses ümbertõstmisega, et tagada parem loogiline sätete ülesehitus, kuivõrd kontrolltehing järelevalve meetmena on juba täna TNVSis olemas²¹.

Siiski ei ole tegemist üksnes olemasolevate sätete reorganiseerimisega, sest turujärelevalveasutustele antakse võrreldes tänasega seaduslik alus teostada kontrolllostu ka tehingu eesmärki varjates (uus § 56¹ lg 2) ning valenime kasutades (uus § 56¹ lg 5). Sealjuures sätestatakse oluline nõue, et kontrolltehingu tegemisel peab järelevalveasutus käituma kui keskmine lõppkasutaja (uus § 56¹ lg 5). Samuti ühtlustatakse TNVSi kontrolltehingu sätte sõnastus 2020. a alguses kehtima hakanud

¹⁸ Euroopa Komisjon (2017). Mõjuanalüüs EL määruse 2019/1020 algatusele, dokumendi nr SWD(2017) 466 final, Part 1/4, lk 16.

¹⁹ Tarbijakaitseseaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seadus. RT I, 08.01.2020, 1.

²⁰ Vt tarbijakaitseseaduse § 62¹ lg 2 ja 4. Vt lähemalt seadusemuudatuse seletuskiri, lk 11-15.

²¹ siinkohal vt täpsemalt käesoleva seletuskirja punkti 3.1.13.

tarbijakaitse seaduse muudatuste sätetega, mis käsitlevad samuti kontrolltehingut²². Viimast tehakse selleks, et tagada Eesti seaduste ja järelevalve korralduse ühtsus ja kooskõla. Vastasel juhul kehtiksid erinevad reeglid kontrollteingu teostamisel tarbijakaitse seaduse alusel kontrollimisel ja TNVS alusel kontrollimisel, kuigi kasutatav järelevalvemeede ja järelevalveobjekt on tihtilugu samad. Selline erisus ei ole mõistlik ning arvestades, et tarbijakaitse seaduse sätted on TNVSi omast uuemad, siis tuuakse need analoogia korras TNVSi.

Muudatus on peaaugjalikult vajalik seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks, kuivõrd riiklik järelevalve peab liikuma ajaga kaasas ja järelevalve peab toimuma ka digitaalses keskkonnas. Tänaue kontrollteingute sõnastus on kirja pandud peaaugjalikult nn tavapoodidele mõeldes, kus ametnik saab vabalt poes ringi liikuda ning lõppkasutajatele müügil olevaid tooteid kontrolli eesmärgil osta. Järelevalve kehtivate nõuete täitmise üle digitaalses keskkonnas tähendab aga järelevalveasutustele uusi väljakutseid, kuivõrd veebikeskkonnas võib ette kujutada olukordi, kus turujärelevalveasutuste kontrollistude korral käitatakse teisiti kui lõppkasutajatega. Riikliku järelevalve eesmärgiks on tuvastada, kas nõuetele vastavaid ja ohutuid tooteid müüakse lõppkasutajatele, mitte turujärelevalveasutuste esindajatele, mis võib mõjutada pakkuja käitumist tavapärasest erinevalt. Eeltoodu tõttu on vajalik tagada, et turujärelevalveasutused saaksid vajadusel ka veebikeskkonnas sooritada kontrollistude sellisel, et eelpool nimetatud eesmärk oleks saavutatav. Siinkohal tuleb märkida, et kontrollteingu meetme kasutamine ei olnud enne ega oleks ka uue korra järgi laialdaselt kasutatav järelevalvemeede, kuivõrd endisel jään kehtima nõue, et kontrollteingut saab kasutada üksnes siis, kui järelevalve eesmärki ei ole muul viisil võimalik saavutada või eesmärgi saavutamine on oluliselt raskendatud (uus § 56¹ lg 1). Näitena võib siin tuua olukordi, kus turult laekuvad signaalid, et e-kaubanduses müüakse ohtlikke tooteid, kuid tavakontrolli tehes (nt tootenäidise küsimisel – TNVS § 56 lg 7) osutub kõik korrektseks, samas probleemid turult seoses nimetatud müüja ja tootega ei kao. Sellisel juhul võib kahtlustada, et järelevalveasutustele esitati kontrolliks tarbijatele müüdust erinev toode.

Teiseks on muudatus vajalik viimaks TNVS kooskõlla ELi määruse nr 2019/1020 art 14 lõige 2 punkt j nõudega, mille kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et nende turujärelevalveasutustel oleks minimaalselt olemas õigus saada tootenäidiseid, *sealhulgas variisikuna*, et tootenäidiseid kontrollida ja pöördprojekteerida, et teha nõuetele mittevastavus kindlaks ja koguda tõendeid. EL määruse täpsustus „sh variisikuna“ on see, mis nõuab tänase TNVSi täiendamist, kuna kehtiv TNVS välistab variisiku kasutamise kontrollistude tegemisel – TNVS § 54 lg 4 ütleb sõnaselgelt, et „kontrollteingu tegemisel ei või teha jälitustoiminguid, kihutada isikut süüteo toimepanemisele ega toime panna süüteotunnustega tegu, samuti ei või kontrollteingu tegemise tagamiseks kasutada salajasele koostööle kaasatud isikut, teeselda juriidilist isikut, kasutada variisikut ega konspiratsioonivõtteid politsei ja piirivalve seaduse §-de 75¹ ja 75⁴–75⁷ tähenduses.“

Kontrollteinguga ei koguta andmeid kaupleja ja tema käitumise kohta varjatult, vaid kontrollitakse kauplejat, kes avalikult pakub kaupu ja avaldab valmisolekut teingu tegemiseks lõppkasutajaga. Kontrollteingu tegemisel käitub turujärelevalveasutuse

²² Vt tarbijakaitse seaduse § 63.

ametnik kui keskmine lõppkasutaja, mistõttu ei saa kontrolltehingut pidada kaupleja õigustesse intensiivselt sekkuvaks meetmeks.

Võrreldes kontrollteingu kehtiva regulatsiooniga võimaldatakse kontrollteingut tegeval ametiisikul kasutada kontrollteingu tegemisel väljamõeldud nime. Tavalises jaekaubanduses teingut tehes ei esita tarbija enda kohta kauplejale andmeid. Kontrollteingu tegemisel tavapärasel jaekaubanduses ei pea seda tegema ka järelevalveasutuse ametnik. Üha enam tehakse aga tänapäeval tehinguid digitaalses keskkonnas e-poodide ja platvormide kaudu. Sageli on veebiplatvormidele juurdepääsuks vajalik konto tegemine või esmase tagatise andmine. Kui sellises olukorras peab kontrollteingut teostav ametnik avaldama oma isiklikud andmed ja on seeläbi kauplejale äratuntav, ei ole võimalik saavutada kontrollteingu eesmärki ega teostada tõhusat järelevalvet. Et kontrollteingut tegev ametnik ei oleks kauplejale äratuntav, peab ta saama kasutada andmeid, mida ei oleks võimalik seostada turujärelevalveasutuse ja ametniku isikuga.

Turujärelevalveasutustel on õigus kontrollteingu käigus omandatud vallasasja uurida ja katsetada. Kontrollteingu tegemisega seonduvate kulude katmine on reguleeritud KorS §-s 83. Kui kontrollteingu käigus omandatud vallasasja ei ole võimalik pärast läbivaatust tavapäraselt kasutada, hüvitab turujärelevalveasutus selle maksumuse. Kui vallasasja läbivaatamise käigus selgub, et vallasasi ei vasta õigusaktides kehtestatud nõuetele, võib turujärelevalveasutus vallasasja maksumust mitte hüvitada.

3.1.16. Paragrahvi 56 lõike 9 ning § 56² lisamine, mis annab turujärelevalveasutustele õiguse nõuda veebiliidesele juurdepääsu piiramist

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Tegemist on uue sätte ja uue riikliku järelevalve meetmega TNVSis.

Eelnõuga antakse turujärelevalveasutustele õiguse nõuda veebiliidesele²³ juurdepääsu piiramist. Vastava õiguse kasutamine on täpsemalt sisustatud uue TNVS §-ga 56². Turujärelevalveasutusele antakse nimetatud õigus üksnes teatud eelduste täitumisel. Nimelt a) peab esinema õigusaktist tuleneva nõude rikkumine või esinema oluline oht ning b) rikkumise lõpetamiseks või olulise ohu ärahoidmiseks peavad turujärelevalveasutusel puuduma muud tõhusad riikliku järelevalve meetmed ehk peab olema tekkinud olukord, kus kõik muud järelevalvemeetmed ei ole andnud tulemust (TNVS § 56² lg 1). Turujärelevalveasutus võib vastavat õigust kasutada üksnes internetiühendust pakkuva infoühiskonna teenuse osutaja suhtes (TNVS § 56² lg 3) või domeeniregistri haldaja²⁴ või domeeni registripidaja²⁵ suhtes (TNVS § 56² lg 4).

²³ Veebiliides on TNVS § 4 lg 2 kohaselt koostoimes EL määruse artikkel 3 punktiga 15 – tarkvara, sealhulgas veebisait, selle osa või rakendus, mida haldab ettevõtja või mida hallatakse tema nimel ja mille kaudu antakse lõppkasutajatele juurdepääs ettevõtja toodetele.

²⁴ Eesti maatunnusega .ee domeeninimesid haldav organisatsioon on Eesti Interneti Sihtasutus (EIS), kelle ülesandeks on Eesti maatunnusega ja Eestiga seotud tipptaseme domeeninimede haldamine. EIS on Eesti domeenide registriks.

²⁵ Registripidajad on EIS-i poolt volitatud ja akrediteeritud ettevõtted või asutused, kes pakuvad registreerimisteenuseid isikutele, kes soovivad domeeni registreerida. Domeeni võib registreerida nii

Ühtlasi vabastatakse eelpoolmainitud meetme adressaadid nõude täitmisest tulenevatest võimalikest kahjunõuetest (TNVS § 56² lg 5).

Muudatus on peaausjalikult vajalik seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks, kuivõrd riiklik järelevalve peab liikuma ajaga kaasas ja järelevalve peab toimuma ka digitaalses keskkonnas. Teiseks tingib muudatusvajaduse ELi õigus, kuivõrd EL määruse nr 2019/1020 art 14 lg 2 punkt k näeb ette, et minimaalselt peavad liikmesriigid tagama, et nende turujärelevalveasutustel oleks olemas: *i) õigus nõuda, et veebiliidesest kõrvaldataks teave, milles viidatakse asjaomastele toodetele, või nõuda, et lõppkasutajatele kuvataks veebiliidesesse sisenemisel selge hoiatus, või ii) kui punkti i alusel esitatud nõuet ei täideta, siis õigus nõuda infoühiskonna teenuse osutajatelt, et nad piiraksid juurdepääsu veebiliidesele ja nõuaksid sealhulgas, et neid meetmeid rakendaks asjaomane kolmas isik.*

Paragrahvi eesmärgiks on võimaldada turujärelevalveasutustel piirata Eesti territooriumil kaupleva tegevust, kui rikkumise lõpetamiseks puuduvad muud tõhusad võimalused. Säte ei pane jälgimiskohustust infoühiskonna teenuse osutajale ega sideteenuse osutajale, kuid vastava teabe saamisel on nad kohustatud veebiliidesse sisu eemaldama, selle blokeerima või sellele juurdepääsu piirama või veebiliidesele juurdepääsul kuvama selgesõnalise hoiatuse lõppkasutajatele.

Analoogne õigus veebilehe blokeerimiseks on hasartmänguseaduses antud Maksu- ja Tolliametile, et piirata juurdepääsu ebaseaduslikule kaughasartmängule. Samuti on analoogne õigus TTJA-l tulenevalt tarbijakaitseaduse uuest muudatusest, mis jõustus 2020.a alguses.

Meetme kasutamine peab olema põhjendatud ja proportsionaalne ning selle kasutamine on võimalik vaid juhul, kui korrarikkumise lõpetamiseks puuduvad muud võimalused. Esmalt peab turujärelevalveasutus võimalusel pöörduma kaupleva enda poole, kohustades teda lõpetama korrariikkumine. Juhul, kui kaupleva poole pöördumisega ei õnnestu korrariikkumist lõpetada, võib rikkumise lõpetamiseks pöörduda infoühiskonna teenuse osutaja poole infoühiskonna teenuse seaduse § 9 ja § 10 alusel, mille kohaselt peaks infoühiskonna teenuse osutaja, saades teada, et järelevalveasutus on andnud korralduse teave kõrvaldada, kõrvaldama kohe vastava talletatud teabe või osa sellest, või tõkestama sellele juurdepääsu. Kui infoühiskonna teenuse osutaja taotlusele ei reageeri või kui infoühiskonnateenuse pakkuja asub väljaspool Eestit, võib internetiühendust pakkuva elektroonilise side ettevõtjale teha ettekirjutuse veebiliidesele juurdepääsu piiramiseks. Kui e-kaupleva ei täida talle antud korraldust rikkumine lõpetada või kui e-kaupleva ei ole turujärelevalveasutusele kättesaadav või kaupleva isikut ei ole võimalik tuvastada, on e-kaupleva veebilehele juurdepääsu takistamine ainus võimalus korrariikkumise lõpetamiseks ja kahju tekkimise ärahoidmiseks.

Kui turujärelevalveasutus pöördub Eesti Interneti Sihtasutuse (edaspidi EIS) kui domeeniregistri poole domeeni kustutamise taotlusega, rakendab EIS enda tavapärasel kustutamismenetlust ja võimaldab turujärelevalveasutusel soovi korral teostada domeeni omanikuvahetust 30 päeva jooksul. Selle aja jooksul ei ole see domeen

füüsiline kui juriidiline isik. Registripidaja on tavaliselt internetiteenuse ja serveri majutusteenuse pakkuja. Volitatud registripidajaid on Eestis hetkel üle 40.

internetikasutajatele kättesaadav ning turujärelevalveasutus saab domeeni enda nimele ümber registreerida. Selleks tuleb ametil pöörduda .ee akrediteeritud registripidaja poole. Kui turujärelevalveasutus ei soovi domeeni omanikuvahetust teostada, kustub domeen ära ja seda on võimalik isikutel vabalt registreerida.

3.1.17. Paragrahvi 57 pealkirja muutmine ning lõike 5 lisamine seoses infoedastusega ELis

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Paragrahv 57 reguleerib Euroopa Komisjoni teavitamist toote turule laskmise kitsendustest. Sisuliselt reguleerib see ohtlike toiduks mittekasutatavate toodete kiirhoiatussüsteem (endine RAPEX, nüüdne *Safety Gate*) teavitusi, mida liikmesriikide turujärelevalveasutused süsteemi üles panevad²⁶.

Lõike 5 korral on tegemist uue sättega TNVSis.

Lõike 5 lisamise vajadus on seotud EL määrus nr 2019/1020 art 34 lõikest 4 tuleneva kohustuse täitmisega. Nimelt kohustab viidatud säte turujärelevalveasutusi sisestama Euroopa Komisjoni info- ja teavitussüsteemi (nn ICSMS²⁷) turujärelevalve käigus kogutud infot. Hetkel on ICSMS täitmine LRidele vabatahtlik, kuid uue korra järgi muutub infoedastus ICSMSis kohustuslikuks. Eeltoodu tõttu kaotatakse ka senine nõue koostada iga-aastaseid turujärelevalveprogramme, kuivõrd vajaminev info hakkaks tulema otse ICSMSist (sellega seoses vt käesoleva eelnõu punkti 3.1.11). ICSMSi tuleb EL määruse art 34 lg 4 kohaselt esmajoones sisestada infot nende harmoneeritud valdkonna toodete kohta, mille osas on teostatud *põhjalik vastavuskontroll*, mis eelkõige tähendab olukordi, kus turujärelevalveasutus on rakendanud riikliku järelevalve meetmeid või viinud läbi katseid nõuetele vastavuse tuvastamiseks.

Paragrahvi pealkirja muutmisevajadus tuleneb sellest, et senine paragrahv käsitles üksnes RAPEX süsteemi teavitusi (ohtlike toodetega seotud piirangud), kuid kavandatava uue lõikega 5 lisanduks ka ICSMS süsteem, mis käsitleb laiemat informi, hõlmates endas mitte üksnes ohtlike toodete ja piirangutega seotud infot, vaid ka muud.

²⁶ Vt lähemalt

https://ec.europa.eu/consumers/consumers_safety/safety_products/rapex/alerts/repository/content/page/s/rapex/index_en.htm

²⁷ ICSMS (*the internet supported information and communication system for the pan-European market surveillance*) on infovahetuse ja teabe süsteem, mis on mõeldud kasutamiseks nii turujärelevalve asutustele kui ka avalikkusele. ELi turujärelevalve asutused saavad selle kaudu edastada üksteisele infot kontrollitud toodete kohta, testide tulemusi, kasutusele võetud meetmeid jne. Avalikkus saab selle kaudu infot nõuetele mittevastavatest toodetest, ettevõtjate tagasikutsumistest jne. Eestis on kõik toote nõuetele vastavuse seaduse kohased turujärelevalveasutused ICSMS süsteemiga liitunud ning omavad sellele ligipääsu ning andmesisestusvõimekust. Süsteemi andmesisestuse eest vastutab iga turujärelevalve asutus vastavalt oma valdkondadele. ICSMSi riikliku kontaktpunkti ülesandeid täidab MKM ning riikliku administraatori (kasutajakontode halduri) ülesandeid TTJA.

3.1.18. Paragrahvi 57 pealkirja ja lõike 1 muutmine, mis reguleerib Euroopa Komisjoni teavitamist toote turule laskmise kitsendustest

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Muudetav § 57 lg 1 sätestab kohustuse teavitada Euroopa Komisjoni turujärelevalveasutuste poolt võetud kitsendustest seoses turule laskmise või kasutamisega.

Eelnõuga laiendatakse teavitamise kohustust nii, et Euroopa Komisjoni kõrval tuleb kitsendustest teavitada ka teisi liikmesriike. Ühtlasi tuleb teavitada kõikidest kitsendustest, mitte üksnes nendest, mis on seatud kohustuslikus korras turujärelevalveasutuste poolt, st teavitama peaks ka nendest kitsendustest, mis ettevõtja on ise vabatahtlikult täitmiseks võtnud ja sellest turujärelevalveasutust teavitanud.

Muudatus on vajalik selleks, et tagada Eesti õiguse kooskõla EL määrusega nr 2019/1020. Nimelt sätestab vastava määruse art 20 lg 2, et *kui turul on tehtud kättesaadavaks väga ohtlik toode, teatavad turujärelevalveasutused viivitamata komisjonile kõigist vabatahtlikest meetmetest, mida ettevõtja on võtnud ja mille võtmisest ta on turujärelevalveasutust teavitanud*. Kehtiv TNVS kohustab teavitama üksnes järelevalveasutuse poolt algatatud kokkuleppeid.

Samuti sätestab EL määruse 2019/1020 art 15 lg 5, et *kui ettevõtja jätab lõikes 3 osutatud parandusmeetmed võtmata või kui lõikes 1 osutatud nõuetele mittevastavus või oht püsib, tagavad turujärelevalveasutused, et toode kõrvaldatakse turult või võetakse tagasi või selle turul kättesaadavaks tegemine keelatakse või seda piiratakse ning sellest teavitatakse üldsust, komisjon ja teisi liikmesriike*. Kehtiv TNVS kohustab teavitama üksnes üldsust ja komisjoni, seega pealkirjast kaotatakse viide, et teavitatakse üksnes Euroopa Komisjoni.

3.1.19. Paragrahvi 58¹ lisamine, mis lubab sõlmida halduslepinguid nõuetele vastavuse parandamiseks

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Tegemist on uue sättega TNVSis.

Eelnõuga lisatakse säte, mis lubab turujärelevalveasutustel sõlmida teiste asjaomaste asutuste, ettevõtjaid või tarbijaid esindavate organisatsioonidega koostööleppeid ühistegevuseks selleks, et parandada nõuetele vastavuse olukorda turul.

Muudatus on vajalik selleks, et tagada Eesti õiguse kooskõla EL määruse nr 2019/1020 art 9 lg-ga 1, mis kehtestab turujärelevalveasutustele võimaluse sõlmida halduslepinguid *teiste asjaomaste asutustega või ettevõtjaid või lõppkasutajaid esindavate organisatsioonidega kokku leppida ühismeetmete võtmises, mille eesmärk on parandada nõuetele vastavust, teha kindlaks nõuetele mittevastavad tooted, suurendada teadlikkust ja anda suuniseid teatavaid tootekategooriaid reguleerivate liidu ühtlustamisõigusaktide kohta, eelkõige selliste tootekategooriate kohta, mida peetakse sageli väga ohtlikuks, sealhulgas internetis müügiks pakutavad tooted*.

Haldusmenetluse seaduse § 97 lg 1 sätestab, et piiritlemata arvu juhtumite reguleerimiseks võib sõlmida halduslepingu vaid seaduses sisalduva volitusnormi alusel. Käesolev muudatus annabki järelevalveasutustele seaduse tasandil nõutud volituse.

Euroopa Komisjonil on plaanis koostada nimetatud koostöövormi osas juhend ning näidiskoostööleping.

3.2. Biotsiidiseaduse muudatus

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Muudetav säte viitab EL määruse nr 765/2008 kehtetuks muutuval osale (turujärelevalve osa), mida alates 2021. a keskpaigast hakkab asendama uus EL määrus nr 2019/1020.

Eelnõuga asendatakse seaduses vana määruse viide uue määruse viitega. Selline asendus ei too sisuliselt kaasa mingeid muudatusi ja on üksnes tehnilist laadi.

3.3. Elektroonilise side seaduse muudatus

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Elektroonilise side seaduse § 111¹ lg 11 p 3 nimetab ametid, kellele sideettevõtja peab andmeid esitama.

Muudatusega lisatakse ametite nimistusse TNVSi turujärelevalveasutused.

Muudatusvajadust on selgitatud seletuskirja punktis 3.1.14, millega antakse turujärelevalveasutustele uus õigus tuvastada teatud tingimustel elektroonilise side võrgus olevaid lõppkasutajaid.

3.4. Jäätmeseaduse muudatused

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Muudetavad sätted viitavad EL määruse nr 765/2008 kehtetuks muutuval osale (mõisted, turujärelevalve osa), mida alates 2021. a keskpaigast hakkab asendama uus EL määrus nr 2019/1020.

Eelnõuga asendatakse seaduses vana määruse viide uue määruse viitega. Selline asendus ei too sisuliselt kaasa mingeid muudatusi ja on üksnes tehnilist laadi.

3.5. Kemikaaliseaduse muudatus

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Muudetav säte viitab EL määruse nr 765/2008 kehtetuks muutuvalle osale (turujärelevalve osa), mida alates 2021. a keskpaigast hakkab asendama uus EL määrus nr 2019/1020.

Eelnõuga asendatakse seaduses vana määruse viide uue määruse viitega. Selline asendus ei too sisuliselt kaasa mingeid muudatusi ja on üksnes tehnilist laadi.

3.6. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse muudatus

Muudetakse § 49 lõiget 1, mis reguleerib tõendaja akrediteerimist.

Kuivõrd 1. jaanuarist 2021 asub Eesti riikliku akrediteerimisasutuse ülesandeid täitma sihtasutuse Eesti Akrediteerimiskeskuse asemel mittetulundusühing Eesti Standardikeskus²⁸, on otstarbekas analoogselt toote nõuetele vastavuse seadusele ka KEHJSes viidata keskkonnajuhtimissüsteemi tõendajate akrediteerijana üldiselt Eesti riiklikule akrediteerimisasutusele, täpsustamata konkreetset juriidilist isikut, kes selleks on konkreetsel ajahetkel määratud.

Võrreldes kehtiva sõnastusega loobutakse võimalusest halduslepingu sõlmimiseks akrediteerimisasutusega. Keskkonnajuhtimissüsteemi regulatsioon tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EÜ) nr 1221/2009, organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 761/2001 ning komisjoni otsused 2001/681/EÜ ja 2006/193/EÜ. Selle määruse artikli 2 punkti 30 kohaselt on akrediteerimisasutuseks riiklikud akrediteerimisasutused (punktis viidatud määruse 765/2008 artikli 4 lg 1 kohaselt määrab iga liikmesriik ühe riikliku akrediteerimisasutuse). Kuivõrd keskkonnajuhtimissüsteemi EMAS tõendajate akrediteerimise õigus tuleneb EL õigusest, ei ole vajalik kehtivas § 49 lõikes 1 nimetatud halduslepingu sõlmimine ning seda ei ole praktikas ka tehtud.

3.7. Väärteomenetluse seadustiku muudatus

Muudatus on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega.

Eelnõuga muudetakse väärteomenetluse seadustiku §-i 31² lg-t 4, mis annab TTJA-le õiguse teha päringu elektroonilise side ettevõtjale üldkasutatava elektroonilise side võrgus kasutatavate identifitseerimistunnustega seotud lõppkasutaja tuvastamiseks vajalike andmete kohta.

Muudatusega antakse sama õigus ka teistele TNVSi turujärelevalveasutustele, lisades sättesse vastavad ametid.

²⁸ Vabariigi Valitsuse 09.07.2020 korraldus nr 253 „Volitus Sihtasutuse Eesti Akrediteerimiskeskus lõpetamise otsustamiseks ja Eesti riikliku akrediteerimisasutuse nimetamine“.

Muudatusvajadust on selgitatud seletuskirja punktis 3.1.14, millega antakse turujärelevalveasutustele uus õigus tuvastada teatud tingimustel elektroonilise side võrgus olevaid lõppkasutajaid.

4. EELNÕU TERMINOLOOGIA

Seaduseelnõu toob TNVSi EL määrusest nr 2019/1020 tulenevad mõisted, mille sisu on täpsemalt lahti kirjutatud seletuskirja punktides 3.1.1 ja 3.1.2.

5. EELNÕU VASTAVUS EUROOPA LIIDU ÕIGUSELE

Eelnõu tagab Eesti õiguse vastavuse EL määrusest nr 2019/1020 tulenevate sätetega.

Vastavustabel on leitav käesoleva eelnõu lisast nr 1.

6. SEADUSE MÕJUD

Kavandatavate muudatuste eesmärk on:

- 1) tõhustada turujärelevalvet seoses e-kaubandusega;
- 2) tõhustada järelevalvet kolmandatest riikidest pärit toodete üle ning
- 3) parandada piiriülest koostööd ELi liikmesriikide järelevalveasutuste vahel.

Ühtlasi tehakse rida muudatusi, mis loovad õigusselgust kehtivates sätetes ning ajakohastavad viiteid.

Muudatused ei oma sotsiaalset, sh demograafilist mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, mõju elu- ja looduskeskkonnale, mõju regionaalarengule ega kohaliku omavalitsuse korraldusele. Küll aga omavad muudatused mõju majandusele (nõuded ettevõtjatele) ja riigiasutuste korraldusele (kohustused riigile).

Mõjude olulisuse hindamisel on lähtutud järgnevast neljast kriteeriumist:

- 1) mõjutatud sihtrühma suurus;
- 2) mõju ulatus;
- 3) mõju avaldumise sagedus;
- 4) ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk.

6.1. Turujärelevalve tõhustamine seoses e-kaubandusega

Muudatuste sisu: selleks antakse turujärelevalveasutustele õigus saada sideettevõtjatelt infot selle kohta, kes internetis ohtlikke või nõuetele mittevastavaid tooteid müüb (seletuskirja punktid 3.1.14, 3.3 ja 3.7). Samuti antakse turujärelevalveasutustele õigus teostada tõhusalt kontrolloste ka veebimüügi korral, nt ostu eesmärgi varjamine, valenime kasutamine (seletuskirja punkt 3.1.15). Ühtlasi antakse turujärelevalveasutustele õigus nõuda e-müügikohtadelt (olgu selleks siis kas interneti veebiaadress, äpp või muu keskkond) ligipääsu piiramist või hoiatuse

kuvamist juhul kui müüja järelevalveasutusega koostööd ei soovi teha (seletuskirja punkt 3.1.16).

Sihtrühmad: turujärelevalveasutused, tarbijad, ettevõtjad.

Mõju turujärelevalveasutustele: mõjutatud sihtrühm on suur, kuivõrd täiendavaid õigusi saavad eelnõu kohaselt juurde pea kõik TNVSis nimetatud seitse turujärelevalveasutust, v.a Maksu- ja Tolliamet. Kuna tegemist on turujärelevalveasutuste jaoks täiesti uute järelevalve meetmetega, siis nende rakendamine nõuab sihiteadlikku kohanemist, mistõttu mõju ulatus on samuti suur. Samas arvestades asjaolu, et nimetatud täiendavaid järelevalve meetmeid saavad turujärelevalveasutused rakendada alles viimase abinõuna, siis võib eeldada, et mõju avaldumise sagedus on pigem väike, st neid rakendatakse üksnes äärmuslikel juhtumitel. Ebasoovitavaid mõjusid turujärelevalveasutustele eelduslikult ei kaasne ning täiendavaid ressursse see ei nõua, kuivõrd suureneb ametite nn tööriistakast, mille seast sobivaid järelevalvemeetmeid valida. Kas, millal ning millist meetet kasutada jääb endiselt ametite endi otsustada.

Mõju tarbijatele: sihtrühm on küll suur, kuivõrd kaudselt on mõjutatud ca 75% tarbijatest²⁹, samas mõju ulatus tarbijatele on väike, kuivõrd muudatused ei too tarbijatele kaasa muutusi nende käitumises. Samuti on mõju avaldumise sagedus väike, kuivõrd tarbija ilmselt ei puutu regulaarselt või tihti kokku järelevalve meetmete rakendamisega, mis on suunatud ettevõtjatele. Ka ei kaasne muudatustega tarbijate jaoks negatiivse iseloomuga mõjusid. Pigem vastupidi. Muudatustel on tarbijate jaoks positiivsed mõjud, kuna tagavad tõhusama tarbijate õigusi kaitsvate normide rikkumiste avastamise ja korrarikkumiste, eriti digitaalses keskkonnas toimuvate rikkumiste, kiirema lõpetamise.

Mõju ettevõtjatele: sihtrühma saab lüüa kaheks: sideettevõtjad ja e-kauplejad. Eesti e-kaubanduse maht moodustab ca 20% jaekaubanduse kogumahust ning Eestis on ca 5000 domeeni, mis kasutavad e-poe platvorme, millest e-kaubanduse Liidu hinnangul on aktiivsed ca 1500-2000³⁰. Jaekaubanduse mahtu hinnates võib öelda, et sihtrühma suurus on pigem keskmine. Sideettevõtjate juures tuleb silmas pidada asjaolu, et mõju avaldub neile üksnes olukorradest, kus on mõni seadust rikkuv e-kaupleja, kes ei tee turujärelevalveasutustega koostööd ning kus ükski teine järelevalve meede ei ole andnud tulemust. Arvestades uute järelevalve meetmete rakendamise kitsendusi võib öelda, et mõju avaldumise sagedus saab ilmselt olema harv ning ebaregulaarne, seega mõju avaldumise sagedus on pigem väike. Ilmselt on kavandatud muudatuse mõju sihtrühmale osaliselt negatiivse iseloomuga, kuivõrd sideettevõtjatel tekib kohustus nt väljastada turujärelevalveasutustele andmeid või siis piirata ligipääsu teatud veebikanalitele ning samuti piiratakse rikkumise toime pannud ettevõtja tegevust. Samas muudatuse positiivsed mõjud kaaluvad negatiivse üle: esiteks parandab tõhusam järelevalve reegleid järgivate ettevõtjate konkurentsiolukorda, teiseks aitab tõhusam järelevalve tõsta tarbijate kindlustunnet, mis suurendab eelduslikult seadusekuulekate veebimüüjate tehingute arvu, kolmandaks aitab tõhusam järelevalve kaitsta tarbijaid ohtlike või nõuetele vastavate toodete tekitatud vigastuste jms kahjude eest.

²⁹ „E-kaubanduse võimalusi kasutab 75% inimestest“ - <https://www.stat.ee/internetti-kasutatakse-uhafenam-ostlemiseks>

³⁰ <https://e-kaubanduseliit.ee/est-e-kaubanduse-statistika/>

6.2. Turujärelevalve tõhustamine seoses kolmandate riikidest pärit toodetega

Muudatuste sisu: selleks kehtestatakse nõue, et teatud tootegruppide korral on vajalik ELis asutatud vastutava isiku olemasolu, kes on võtnud tootega seoses vastutuse järgnevate ülesannete täitmise eest: nõutud dokumentatsiooni (nt ELi vastavusdeklaratsiooni või toimivusdeklaratsiooni ja tehnilise dokumentatsiooni) olemasolu kontroll ning nende kättesaadavaks tegemine turujärelevalveasutustele; ühtlasi kohustus teha igati koostööd turujärelevalveasutustega juhul, kui ilmneb, et tooted on ohtlikud või ei vasta nõuetele; ning parandusmeetmete võtmise tagamine. Vastav isik peab olema märgitud kas tootele, pakendile või sellega kaasaskäivatele dokumentidele, et turujärelevalveasutused saaksid probleemide korral ettevõtjaga ühendust võtta. Eelkõige puudutab uus nõue importtooteid, kuivõrd ELis toodetud toodete korral on vastavaks isikuks üldjuhul EL tootja ise. Tegemist on muudatusega, mida käsitleb käesoleva seletuskirja punkt 3.1.5.

Sihtrühmad: turujärelevalveasutused, tarbijad, ettevõtjad.

Mõju turujärelevalveasutustele: mõjutatud sihtrühm on keskmise suurusega, kuivõrd hõlmatud toodete kategooriaid vaadates puudutab nõue tänastest turujärelevalveasutustest üksnes TTJA-d, Veeteede Ametit ning Maksu- ja Tolliametit. Muudatuse mõju ulatus on keskmine, kuna käitumises võivad kaasneda muudatused, kuid nendega ei kaasne eeldatavalt kohanemisraskusi, sest turujärelevalveasutused ei pea tulevikus küsimuste korral püüdma kontakti saavutada kolmandas riigis asuva tootjaga, vaid piisab, kui saavutatakse kontakt ELis asuva vastutava isikuga. Muudatuse avaldumise sagedus on keskmine, kuivõrd kolmandate riikide import moodustab koguimpordist ca 20%³¹ ning ka siin tuleb meeles pidada, et kõik tooted ei lähe uue nõude alla. Nõudega ei kaasne märkimisväärsed negatiivse iseloomuga mõjusid turujärelevalveasutustele, vaid nõue pigem lihtsustab järelevalve teostamist.

Mõju tarbijatele: mõjutatud on üksnes osa tarbijatest, kuivõrd puudutab piiratud hulka kaupu ning siingi vaid seda osa kaupadest, mida imporditakse kolmandatest riikidest ning millele ei ole määratud nõuetekohast ELis asutatud vastutavat isikut. Sellised tooted võidakse piiril kinni pidada ja tarbija ei saa tellitud kaupa kätte. Mõju ulatus tarbijatele on väike, kuna see ei nõua erilisi muutusi tarbijate senises käitumises, sest kohustus omada ELis asutatud vastutavat isikut lasub kolmanda riigi tootjal. Nagu ka eelnevalt leitud, siis mõju avaldumise sagedus on ilmselt väike, kuna puudutatud on üksnes osa kaupu. Tarbijatele tekkivad negatiivse iseloomuga mõjud on küll olemas (tellitud kaupa ei saa kätte), kuid jäävad positiivsete mõjudele selgelt alla, kuivõrd selliste kaupade puhul on suur oht, et tellitud kaup ei vasta nõuetele ja/või on tarbijale ohtlik.

Mõju ettevõtjatele: nõue ei mõjuta Eesti ettevõtjaid, kuivõrd nõue kehtib eelkõige kolmandate riikide müüjatele, st nemad peavad tagama, et oma toodete müügil oleks määratud ELis asutatud vastutav isik. Vastasel juhul võidakse kaup piiril kinni pidada või müügil ära korjata. Juhul, kui puudub info ELis asuva tootja, importööri või volitatud esindaja kohta ja kui toode on lõppkasutajani jõudnud läbi nn vahelao, siis

³¹ https://valiskaubandus.stat.ee/visualize/tree_map/import/show/all/2018/?locale=et

läheb vastutus nn vahelaole. Samas vahelaod omavad tootjatega või siis kauba omanikega üldjuhul mingeid ärisuhteid, mistõttu sellised küsimused peaksid saama nende raames lahendatud.

6.3. Piiriülese koostöö parandamine EL turujärelevalveasutuste vahel

Muudatuste sisu: piiriülese koostöö parandamiseks viidatakse seaduses otsekohalduvale EL määrusele, mis sätestab erinevad nõuded turujärelevalveasutustele seoses piiriüleste juhtumitega. Kuigi selline viide on ka kehtivas TNVSis, siis sisu muutus tuleneb sellest, et muutub määruse enda sisu (seletuskirja punkt 3.1.12). Samuti lisandub liikmesriikidele kohustus määrata ühtne kontaktasutus ning koostada iga 4 aasta tagant riiklik turujärelevalvestrateegia (seletuskirja punkt 3.1.12), täita ICSMS süsteemi (seletuskirja punkt 3.1.17) ning arvestada senisest enam teiste liikmesriikide turujärelevalveasutuste otsustega (seletuskirja punkt 3.1.3).

Sihtrühmad: turujärelevalveasutused ja MKM.

Mõju turujärelevalveasutustele: mõjutatud on kõik TNVSis nimetatud turujärelevalveasutused ning MKM - seega mõjutatud on suur osa sihtrühmast. Mõju ulatus on hinnanguliselt keskmine, kuivõrd kohustab turujärelevalveasutusi ja MKMi muutma oma senist käitumist seoses piiriüleste abipalvetega võrreldes varasemaga (konkreetselt vastamistähtajad, piiratud abistamisest keeldumise alused, suhtlemine läbi ICSMS süsteemi, ICSMS süsteemi täitmine, riiklike strateegiate koostamine ning ühtse kontaktpunkti määramine) ning nõuab senise töökorralduse läbimõttlemist seoses piiriüleste juhtumitega ning ICSMS süsteemi täitmisega. Samas on kõik TNVS kohased turujärelevalveasutused ICSMS süsteemiga liitunud ning omavad sellele ligipääsu ning andmesisestusvõimekust juba aastaid. Mõju avaldumise sagedus seoses piiriüleste abipalvetega on pigem väike, kuivõrd piiriülesed abipalved ei ole ette prognoositavad ning senist praktikat arvestades ei ole ka massilised³². Kui võtta aluseks tarbijakaitse valdkonna analoogne piiriülene koostöövorm, mis loodi 2006. a, siis võib eeldada, et süsteem toob kaasa keskmiselt 4 infopäringut ja 5 menetluse algatamise taotlust aastas³³. Seevastu ICSMS täitmise kohustuse mõju võrreldes piiriüleste abipalvete täitmisega omab ilmselt suuremat mõju turujärelevalveasutustele, kuivõrd see tähendab ametitele sisuliselt igapäevast ICSMS täitmist. Arvestades, et kõik turujärelevalveasutused ei kasuta täna ICSMS süsteemi regulaarselt, siis toob ICSMS täitmise kohustuslikuks muutumine kaasa vajaduse täiendava koolituse järele. Ühtlasi tähendab ICSMS kohustuslik täitmine osade turujärelevalveasutuste (nagu nt TTJA) jaoks täiendavat administratiivset ajakulu, kuivõrd nii mõnigi turujärelevalveasutus kasutab täna turujärelevalve läbiviimisel enda sisemist süsteemi ja ICSMS süsteemi täitmine oleks nende jaoks topelt-koormust tekitav. Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk seoses piiriüleste abipalvetega on väike, kuivõrd negatiivse iseloomuga mõjud on vähesed (kohustus vastata tähtajaliselt, piiratud võimalused abipalvest keeldumiseks).

³² Euroopa Komisjon (2017). Mõjuanalüüs EL määruse 2019/1020 algatusele, dokumendi nr SWD(2017) 466 final, Part 3/4, lk 572-573. Internetis kättesaadav - <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2017/EN/SWD-2017-466-F1-EN-MAIN-PART-3.PDF>

³³ Euroopa Komisjon (2016). Mõjuanalüüs EL määruse nr 2006/2004 (tarbijakaitsealase koostöö määrus), dokumendi nr SWD(2016) 164 final, lk 107. Internetis kättesaadav - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016SC0164&from=EN>

Samas kehtivad samad kohustused ka teiste liikmesriikide järelevalveasutustele, mistõttu eelduslikult paraneb Eesti asutuste abipalvete täitmine teistes liikmesriikides. Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk seoses ICSMS täitmisega on suur, kuivõrd turujärelevalveasutustel kasvab administratiivkoormus. Samas on võimalik esinevaid riske maandada, võttes menetluskeskkonnana kasutusse ICSMS või liidestades enda menetluskeskkonna ICSMSiga nii, et vajalikud andmed liiguksid ametisisestest süsteemist ICSMSi automaatselt. Siseriiklike süsteemide liidestamiseks on EL määruse 2019/1020 art 34 lg-ga 2 kehtestatud ka Euroopa Komisjonile kohustus arendada edasi ICSMS ja siseriiklike järelevalvesüsteemide vahelist elektroonilist liidest ning hoida seda ajakohaselt käigus.

6.4. Õigusselgust loovad ja viiteid ajakohastavad sätted

Muudatuste sisu: valdav osa eelnõust ei muuda sisuliselt tänast olukorda vaid täidab õigusselguse ja ajakohastamise eesmärgi (seletuskirja punkti 3.1 alapunktid 1-4, 6-11, 13 ning punktid 3.2, 3.4-3.6).

Sihtrühmad: turujärelevalveasutused, toote kontaktpunkt, tarbijad, ettevõtjad.

Mõjutatud on kaudselt kõik TNVSi subjektid sh tarbijad, seega sihtrühma suurus on suur. Mõju ulatus on väike, kuivõrd need ei too kaasa erilisi muutusi sihtrühmade käitumises, sest selgitavad üksnes täna kehtivat olukorda. Mõju avaldub sagedasti, seega mõju avaldumise sagedus on suur. Ebasoovitavaid mõjusid muudatustega eelduslikult ei kaasne, vaid pigem. peaksid muudatused tagama selguse kehtivates nõuetes, õigustes ja kohustustes.

Mõnevõrra võib oodata administratiivkoormuse kasvu toote kontaktpunktile, mille ülesandeid täidab MKM³⁴. Täna annab toote kontaktpunkt ettevõtjatele teavet üksnes riigisiseste tehniliste normide ja vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta. Edaspidi lisanduks ka kohustus anda teavet kõikide ELis harmoneeritud valdkonna toodetele kehtestatud nõuete kohta. Eelduslikult toob see endaga kaasa toote kontaktpunkti töökoormuse mõningase kasvu, kuid samas ei ole ettevõtjate päringud seoses kehtivate nõuetega MKMile midagi uut.

7. SEADUSE RAKENDAMISEGA SEOTUD RIIGI JA KOHALIKU OMAVALITSUSE TEGEVUSED, EELDATAVAD KULUD JA TULUD

Muudatustega ei kaasne riigile tulusid.

Muudatustega kaasnevad riigile järgmised kulud: täiendav koolitusvajadus seoses uute järelevalve õiguste rakendamisega ning ICSMS süsteemi täitmisega; võimalik kulu seoses ICSMS süsteemi ja ametisisese järelevalvesüsteemi liidestamisega; täiendav ajakulu seoses piirülest abipalvete täitmisega.

³⁴ <https://www.mkm.ee/et/toodete-kontaktpunkt>

8. RAKENDUSAKTID

Seoses ühtse kontaktpunkti määramisega on vajalik vastu võtta MKM majandus- ja taristuministri käskkiri (sisu on lahti kirjutatud seletuskirja punktis 3.1.12, käskkirja kavand seletuskirja lisas nr 2).

Seoses seletuskirja punktis 3.1.18 nimetatud Euroopa Komisjoni teavitamise sisu muudatusega on tarvis samasisuliselt muuta ka VV määrust nr 122 „Toote turule laskmise kitsendustest Euroopa Komisjoni teavitamise kord“³⁵.

9. SEADUSE JÕUSTUMINE

Eelnõu sätted, mis ei ole seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega jõustuksid üldises korras: akrediteerimisega seotud muudatused (seletuskirja punktid 3.1.6-3.1.9 ning 3.6) ning mehitamata õhusõidukite süsteemidega seotud muudatus (seletuskirja punkt 3.1.10).

Eelnõu sätted, mis on seotud EL määruse nr 2019/1020 rakendamisega, jõustuksid 16. juulist 2021. a, sest tulenevalt EL määruse nr 2019/1020 artiklist 44 kohaldatakse määrust 16. juulist 2021. a. Seni kehtivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 765/2008 asjakohased sätted. Seega ELi õigusega vastuolu vältimiseks alates 16. juulist 2021. a on vajalik, et nimetatud määrusega seotud sätted jõustuksid samal ajal uue määruse kohaldamise ajaga.

10. EELNÕU KOOSKÕLASTAMINE, HUVIRÜHMADE KAASAMINE JA AVALIK KONSULTATSIOON

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Sotsiaalministeeriumile, Maaeluministeeriumile, Rahandusministeeriumile ja Keskkonnaministeeriumile. Eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile, Terviseametile, Keskkonnainspeksioonile, Maanteeametile, Veeteede Ametile, Maksu- ja Tolliametile, Põllumajandusametile, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile, Eesti E-kaubanduse Liidule.

Algatab Vabariigi Valitsus 2020. a.

(allkirjastatud digitaalselt)

Taavi Aas
majandus- ja taristuminister

³⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/110042019015>

EL määruse nr 2019/1020 vastavustabel

EL määrus nr 2019/1020	Kommentaar
art 1 – reguleerimisese	Kaetud TNVS-iga + eelnõu § 1 p-d 1, 6
art 2 - reguleerimisala	Kaetud TNVS-iga + eelnõu § 1 p-d 1, 6
art 3 - mõisted	Kaetud TNVS-iga + eelnõu § 1 p-d 23
art 4 – ülesanded, mida ettevõtjad peavad täitma toodete puhul, mille suhtes kohaldatakse teatavaid liidu ühtlustamisõigusakte	eelnõu § 1 p 7
art 5 – volitatud esindaja	eelnõu § 1 p 7
art 6 - kaugmüük	eelnõu § 1 p 3 (art 6 puhul on sisuliselt tegemist mõistega)
art 7 – ettevõtja kohustused	Kaetud TNVS-iga + eelnõu § 1 p-d 20, 21, § 3, § 7
art 8 – teave ettevõtjatele	eelnõu § 1 p 5
art 9 – ühismeetmed	eelnõu § 1 p 25
art 10 – turujärelevalveasutuste ja ühtse kontaktasutuse määramine	eelnõu § 1 p 18
art 11 – turujärelevalveasutuste tegevus	Kaetud TNVS, HMS, ATSS, KorS, PS-ga + eelnõu § 1 p 4
art 12 – vastastikune hindamine	Ei puutu siseriiklikku õigusesse
art 13 – riiklikud turujärelevalvestrateegiad	eelnõu § 1 p 18
art 14 – turujärelevalveasutuste õigused	Kaetud TNVS, HMS, ATSS, KorS, VTMS, PS-iga + eelnõu § 1 p-d 20-21, § 3, § 7
art 15 – kulude sissenõudmine turujärelevalveasutuste poolt	LRidele jäetud otsustusvabadus. Kuna Eesti tänasesse järelevalve korraldusse ei sobitu, siis ei kasuta.
art 16 – turujärelevalvemeetmed	Kaetud TNVS, HMS, VTMS, KorS-ga
art 17 – teabe kasutamine ning ameti- ja ärisaladus	Kaetud TNVS, HMS, VTMS, KorS-ga
art 18 – ettevõtjate menetlusõigused	Kaetud TNVS § 56 lg-ga 6
art 19 – väga ohtlikud tooted	Kaetud TNVS §-dega 7, 56 ja 57
art 20 – Kiire teabevahetuse süsteem	Kaetud TNVS §-ga 57 + eelnõu § 1 p 22-24
art 21 – Liidu katserajatised	Ei puutu siseriiklikku õigusesse
art 22 – vastastikune abi	eelnõu § 1 p 18
art 23 – õigusaktide täitmise tagamise meetmete taotlused	eelnõu § 1 p 18
art 24 – vastastikuse abi taotluste menetlus	eelnõu § 1 p 18
art 25 – liidu turule tulevate toodete kontrollimine	eelnõu § 1 p 15

art 26 – vabasse ringlusse lubamise peatamine	eelnõu § 1 p 15
art 27 – vabasse ringlusesse lubamine	eelnõu § 1 p 15
art 28 – vabasse ringlusesse lubamisest keeldumine	eelnõu § 1 p 15
art 29 – Liidu toodete nõutele vastavuse võrgustik	Ei puutu siseriiklikku õigusesse
art 30 – võrgustiku koosseis ja toimimine	Ei puutu siseriiklikku õigusesse
art 31 – võrgustiku roll ja ülesanded	Ei puutu siseriiklikku õigusesse
art 32 – haldustegevuste koordineerimisrühmade roll ja ülesanded	Ei puutu siseriiklikku õigusesse
art 33 – Komisjoni roll ja ülesanded	Ei puutu siseriiklikku õigusesse
art 34 – info- ja teavitussüsteem	eelnõu § 1 p 24
art 35 – rahvusvaheline koostöö	Ei puutu siseriiklikku õigusesse
art 36 - rahastamine	Ei puutu siseriiklikku õigusesse
art 37 – Liidu finantshuvide kaitse	Ei puutu siseriiklikku õigusesse
art 38 – Direktiivi 2004/42/EÜ muutmise	Ei puutu siseriiklikku õigusesse
art 39 – määruse (EÜ) nr 765/2008 muutmise	eelnõu § 1 p-d 1, 3, 13-15 ja 18 ning § 2 ja §-id 4-5.
art 40 – määruse (EL) nr 305/2011 muudatused	Ei puutu siseriiklikku õigusesse
art 41 - karistused	TNVS § 59 ja 61
art 42 – hindamine, läbivaatamine ja suunised	Ei puutu siseriiklikku õigusesse
art 43 - komiteemenetlus	Ei puutu siseriiklikku õigusesse
art 44 – jõustumine ja kohaldamine	eelnõu § 8

**Turujärelevalve ja toodete vastavuse nõuete määruses sätestatud
ühtse kontaktasutuse nimetamine**

Käskkiri kehtestatakse toote nõuetele vastavuse seaduse § 53¹ lõike 2 alusel.

§ 1. Ühtne kontaktasutus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2019/1020, millega sätestatakse nõuded turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta ning millega muudetakse direktiivi 2004/42/EÜ ja määruseid (EL) nr 765/2008 ja (EL) nr 305/2011 (ELT L 169/1, 25.6.2019, lk 1–44) artikkel 10 lõikes 4 toodud ülesannete täitmise eest vastutab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

§ 2. Käskkirja jõustumine

Käskkiri jõustub 2021. aasta 16. juulil.

Taavi Aas
Majandus- ja taristuminister

Ando Leppiman
Kantsler